

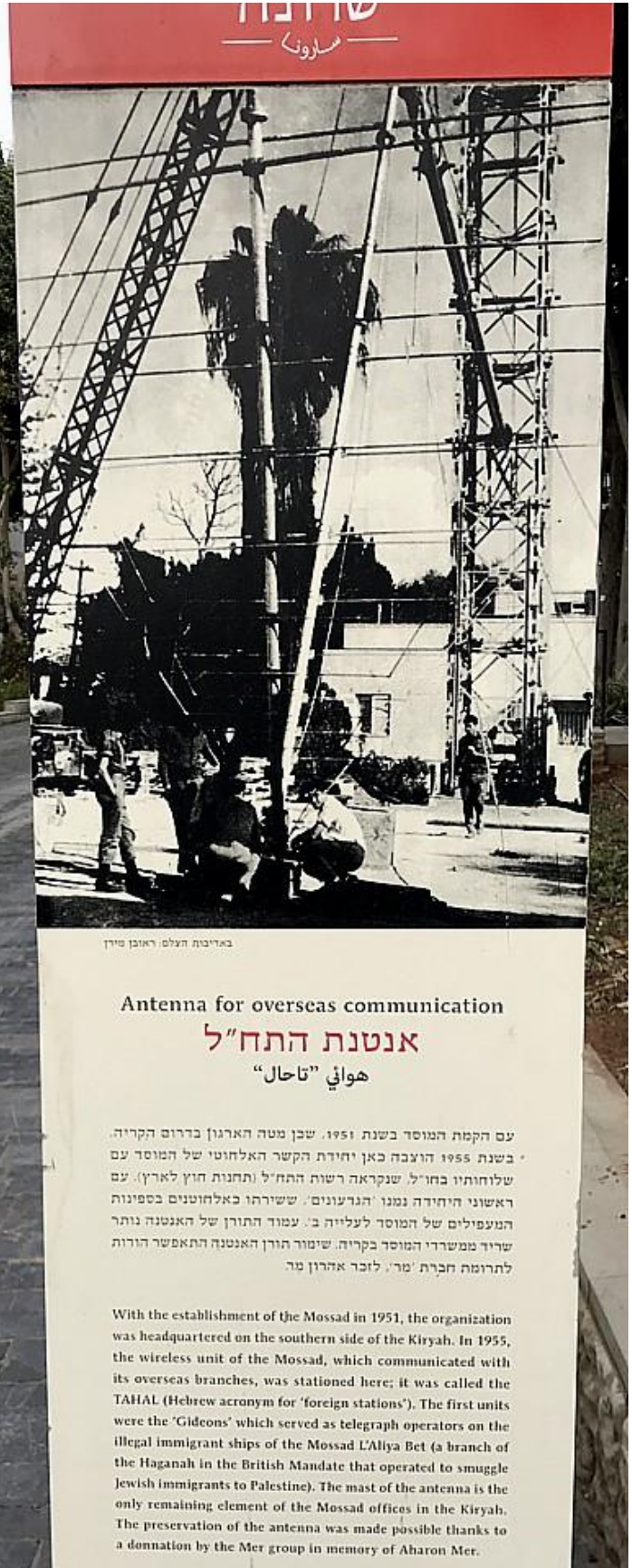
מרשת 'גדעון' לרשות התח"ל

[הערת מערכת: הכתבה מבוססת על כתבה של ד"ר ניר מן, שפורסמה ב'הארץ' באוג' 26, 2010, תחת הכותרת "האנטנה ששירתה את המוסד בראשית ימיו הופכת לאנדרטה לימים אחרים", מקור: <https://www.haaretz.co.il/misc/1.1218669>]

בשנים הראשונות לקום המדינה התנהלה התקשורת הממלכתית בין הארץ לחו"ל ע"י גוף תקשורת בין-משרדי של המוסד למודיעין ("המוסד"), משרד החוץ ומערכת הביטחון, שנקרא רשות התח"ל (שירות התח"ל בתחילתו; תח"ל – תחנות חוץ לארץ). רשות התח"ל התפתחה מרשת 'גדעון' המחתרנית של ארגון ההגנה שאלחוטניה (ה'גדעונים') קיימו את קשר הרדיו לארץ מספינות המעפילים ומהתחנות היבשתיות של המוסד לעליה ב' באירופה. שאול אביגור, שעמד בראש המוסד לעליה ב', ניהל גם את פעילות הרכש הצבאי בחו"ל והובלתו לארץ על בסיס תשתית השליחים, הגדעונים, אמצעי התובלה והקשרים של המוסד לעליה ב'.

"בימי המדינה שבדרך הייתה תחנת השידור של רשת הגדעונים בארץ בבית משפחת אברהם בן-יוסף (לימים מנכ"ל משרד הביטחון), בקומה השנייה במעונות עובדים ח' בשדרות נורדאו בתל אביב", מספר אל"מ (בדימוס) אורי גורן, מבכירי הגדעונים וממייסדי חיל הקשר. "שירות התח"ל נולד מרשת הגדעונים בלידה טבעית, כשם שהמוסד למודיעין הוא בן חוקי של המוסד לעליה ב' - שניהם הוקמו מאנשי ההעפלה והרכש של ההגנה בפאריס, מרסיי, מילאנו ועוד. עם קום המדינה הועברה תחנת התח"ל ל'גבעה' ברמת גן (גן אברהם), שבה שכן מחנה המטכ"ל. תחנת השידור של התח"ל, בפיקודו של משה (ז'יק) ירושלמי, הוצבה בקומה השלישית של בית נוימן (ברחוב שרת 21) ששימש את פלוגת הקשר המטכ"לית".

מוסיף פתחיה פייג, מוותיקי הגדעונים ומפקדה השני של רשות התח"ל: "[משה ז'יק] ירושלמי, שהיה מפקד הגדעונים באירופה, הקים את שירות התח"ל ופיקד עליו במשך כעשרים שנה. מרבית האלחוטנים ביחידה היו גדעונים לשעבר. במחצית הראשונה של שנות החמישים הפכה התח"ל לרשות עצמאית בראשות המוסד, וחיל הקשר העמיד לרשותה את אלחוטני המורס הטובים ביותר. עם העברת מחנה המטכ"ל בפברואר '55 מרמת גן (בסיס השלישות הנוכחי) לתל אביב, הוצבה יחידת התח"ל בדרום הקריה".

באדיבות העלם ראובן סירן

Antenna for overseas communication

אנטנת התח"ל

هوای "تأحال"

עם הקמת המוסד בשנת 1951, שכן מטה הארגון בדרום הקריה. בשנת 1955 הועברה כאן יחידת הקשר האלחוטי של המוסד עם שלוחותיו בחו"ל, שנקראה רשות התח"ל (תחנות חוץ לארץ). עם ראשוני היחידה נמנו הנדעונים, ששירתו כאלחוטינים בספינות המעפילים של המוסד לעלייה בן עמוד התורן של האנטנה נותר שריד ממשדרי המוסד בקריה. שימור תורן האנטנה התאפשר הודות לתרומת חברת 'מר', לזכר אהרון מר.

With the establishment of the Mossad in 1951, the organization was headquartered on the southern side of the Kiryah. In 1955, the wireless unit of the Mossad, which communicated with its overseas branches, was stationed here; it was called the TAHAL (Hebrew acronym for 'foreign stations'). The first units were the 'Gideons' which served as telegraph operators on the illegal immigrant ships of the Mossad L'Allya Bet (a branch of the Haganah in the British Mandate that operated to smuggle Jewish immigrants to Palestine). The mast of the antenna is the only remaining element of the Mossad offices in the Kiryah. The preservation of the antenna was made possible thanks to a donation by the Mer group in memory of Aharon Mer.

אנדרטת התח"ל
במתחם שרונה –
לוחית ההסבר